

ЗВІТ

**результати оцінювання організації та якості освітнього процесу
першого (бакалаврат) рівня вищої освіти
випускниками факультету «Дизайн середовища»
галузі знань 19 «Архітектура та будівництво»
спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»
ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»
2022/2023 н. р.**

Опитування здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього процесу за визначеною освітньою програмою здійснюється відповідно до Положення про опитування учасників освітнього процесу в Харківській державній академії дизайну і мистецтв.

Таке опитування є формою участі здобувачів вищої освіти у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та реалізації принципу «студентоцентрованого» навчання.

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності випускників першого (бакалаврат) рівня вищої освіти якістю освітнього процесу.

Опитування проводилось 01.02.2023 – 12.03.2023 р. Характеристика вибірки: 4 респондента – 100% від загальної кількості здобувачів, які навчалися за освітньо-професійною програмою «Архітектурно-ландшафтне середовище» на факультеті «Дизайн середовища» Харківської державної академії дизайну і мистецтв та отримали диплом бакалавра у 2022 році.

Опитування щодо оцінювання рівня задоволеності випускників змістом і формами організації навчального процесу є одним з важливих інструментів контролю якості викладання, змісту навчальних планів освітньо-професійних програм у контексті питань, що безпосередньо стосуються організації навчання і викладання є одним з важливих інструментів забезпечення якості освіти, зокрема тому, що дозволяє виявити проблемні ситуації з метою усунення недоліків і надання дієвої допомоги усім учасникам освітнього процесу.

Слід відзначити, що студенти Харківської державної академії дизайну і мистецтв з весняного семестру 2019-2020 року навчалися за, переважно, дистанційною формою організації навчального процесу в умовах карантинних обмежень, а з лютого 2022 року – в умовах воєнного стану в Україні. Отже, бакалаври випуску 2022 року лише на перших курсах відчували на собі, що таке справжнє «студентське життя» в умовах of-line навчання. Цей фактор, безумовно, впливає на сприйняття випускниками себе, ситуації, викладачів і навчального процесу.

Випускникам, які на сьогодні мешкають і працюють не лише в Україні, але й за кордоном нашої держави, було запропоновано у вільній формі відповісти на низку питань: «Шановні випускники! Виходячи зі свого власного досвіду, після прийому на роботу, опишіть, будь ласка, яким чином реалізується Ваш робочий процес, де Ви бачите проблеми, які пов'язані із

отриманою Вами вищою освітою і запропонувати шляхи покращення освітнього процесу. Просимо відповісти на важливі для нас питання».

Хоча з жовтня 2022 року через масовані обстріли різних міст України та руйнування об'єктів критичної інфраструктури в багатьох регіонах України було введено графіки відключення світла, і це вплинуло на можливість респондентів брати участь в опитуванні, на прохання люб'язно відгукнулися 100% від загальної кількості студентів, які отримали диплом бакалавра у 2022 році за освітньо-професійною програмою «Архітектурно-ландшафтне середовище».

Унікальна особливість навчання у Харківській державній академії дизайну і мистецтв – невелика чисельність здобувачів у студентських групах, члени яких навчаються за освітньо-професійними програмами на факультеті «Дизайн середовища». Ця особливість полегшує реалізацію індивідуального підходу до підготовки здобувачів, але утруднює проведення кількісного аналізу отриманих результатів з дотриманням належних критеріїв репрезентативності. Отже, зосередимося на змістовному аналізі результатів опитування.

Нижче як приклади наведено найбільш показові та водночас типові відповіді, оцінки та пропозиції (авторська орфографія збережена).

1. Назвіть основні пріоритетні напрямки запровадження інновацій в системі архітектурної освіти, на Вашу думку?

- -
- Посилення дисциплін комп'ютерного проектування
- розвивати комп'ютерну підготовку
- Будівництво, Реконструкція, Реновація та оновлення просторового рішення для вилучення нових форм для роботи з ними

2. Що саме бажано враховувати студентам при проходженні виробничих практик та ознайомленні з інноваціями у профільних закладах (архітектурних бюро, проєктних фірмах тощо)?

- Врахувати те що це дуже важливо
- Методики проектування в реальних умовах, обстеження майданчиків проектування
- більше екскурсій до реальних об'єктів забудови
- Реальні умови праці та влаштування повного робочого процесу

3. Надайте пропозиції щодо покращення якості практичної підготовки студентів та отримання ними необхідних компетенцій для опанування професійної майстерності.

- Більше практики

- Добре було б задіяти міжнародні зв'язки та відвідувати європейські навчальні та проєктні установи для знайомства з закордонним архітектурно-містобудівним досвідом
- розвивати макетування будівельних конструкцій
- Потрібно більше практики тим бажано закордонного зразка, виїзні організації для бачення сучасного рішення яким оперує весь світ та не обмежувати себе у локальній сфері

4. Яким чином, на Вашу думку, можна (або необхідно) сприяти оптимізації та вдосконаленню інформаційних ресурсів (бібліотеки, дистанційного середовища для навчання, офіційного вебсайту ХДАДМ або кафедрального сайту тощо)?

- -
- Розвивати цифрові бібліотечні ресурси. Надавати доступ до закордонних періодичних архітектурних видань та видань що стосуються актуальних питань розвитку міст. На сайті бібліотеки/академії надавати інформацію про нові видання з вказаних тематик, що з'являються у доступі
- періодично оновлювати фонди та сповіщати на сайті
- Зберегти живу комунікацію та ні в якому разі не входити у сферу повного дистанційного навчання без присутності викладача. Спілкування повинне бути тільки живе якщо це дозволяє ситуація та не віддавати цю можливість автоматичним платформам для навчання.

5. Як Ви вважаєте, за рахунок чого можна покращити розробку, моніторинг, періодичний перегляд освітніх програм спеціальностей та їх зміст?

- Давати на перегляд практикуючим спеціалістам і актуальнісіть програми буде найвища
- Зараз можна це робити досить зручно через електронні листи практично в будь-який час. Не бачу проблем
- за рахунок впровадження цифрових технологій - анкетування тощо
- Новаторське рішення яке використовується у світі, наприклад у вишах ЕС

Випускникам було запропоновано оцінити якість професорсько-викладацького складу та освітнього процесу за порядковою шкалою оцінок (шкалою Лайкерта):

Шановний випускник(ця)!

Будь ласка, прочитайте питання і оцініть за 7-бальною шкалою (1 – найменше, 7 – найвище) якість професорсько-викладацького складу та

освітнього процесу при опануванні програми, за якою Ви навчалися – «Архітектурно-ландшафтне середовище».

Оскільки у нашому дослідженні відсутні негативні висловлювання, позитивне ставлення студента до питання кодується більшим числом (це число 7), а негативне – меншим (число 1).

Ми навмисно виключили нейтральну відповідь з огляду на особливості попередніх досліджень, проведених нами протягом останніх років: було виявлено прагнення окремих респондентів не показувати свою думку щодо того чи іншого питання під час проведення опитувань.

Висловлюючи суб'єктивну думку при відповіді на запитання: « Будь ласка, прочитайте питання і оцініть за 7-бальною шкалою (1 – найменше, 7 – найвище) якості професорсько-викладацького складу за такими напрямками діяльності...» випускники давали оцінку за напрямками діяльності: професійні характеристики (компетентність); педагогічну діяльність; науково-дослідну діяльність; навчально-методичну та організаційну роботу; міжнародну мобільність; кураторська робота викладачів, які забезпечували навчальний процес при опануванні випускниками ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище».

Випускники однак найвищим балом ($\mu=7$) оцінили компетентності викладачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» (Рис. 1)

6.1. Професійні характеристики (компетентність)

4 ответа

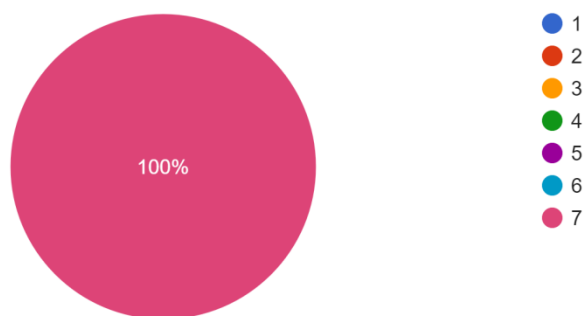

Рисунок 1 – Оцінка компетентності викладачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»

Також найвищими балами ($\mu=7$) опитувані оцінили педагогічну діяльність викладачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» (Рис. 2)

6.2. Педагогічна діяльність

4 ответа

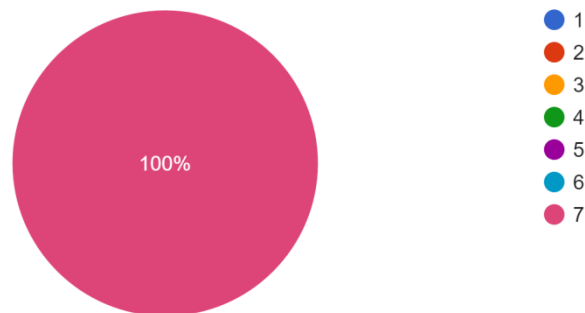

Рисунок 2 – Оцінка педагогічної діяльності викладачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»

Респонденти високо ($\mu=5,72$) оцінили науково-дослідну діяльність викладачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» (Рис. 3).

6.3. Науково-дослідна діяльність

4 ответа

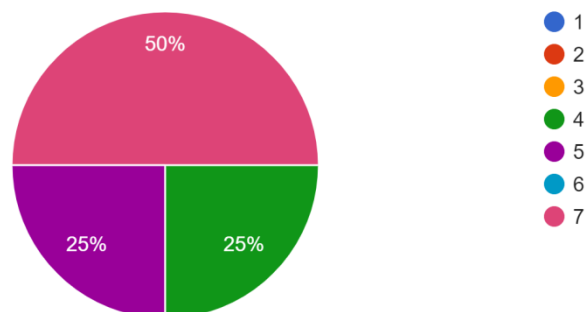

Рисунок 3 – Оцінка науково-дослідної діяльності викладачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»

На суб'єктивну думку випускників, навчально-методична та організаційна робота викладачів під час їх навчання в Харківській державній академії дизайну і мистецтв здійснювалась на дуже високому ($\mu=6,5$) рівні (Рис. 4).

6.4. Навчально-методична та організаційна робота

4 ответа

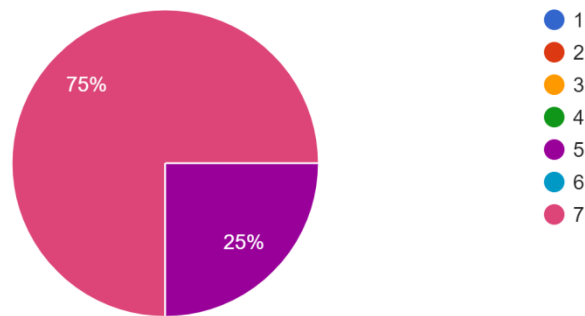

Рисунок 4 – Оцінка навчально-методичної та організаційної роботи викладачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»

Респонденти відмітили ($\mu=6,5$), що навіть при карантинних обмеженнях (з весни 2019 року) і організацію навчального процесу в дистанційній формі, навчання в умовах дії воєнного стану, викладачі ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» не знизили рівень міжнародної мобільності (Рис. 5).

6.5. Міжнародна мобільність

4 ответа

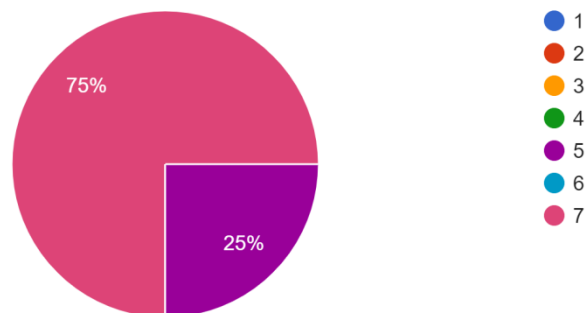

Рисунок 5 – Оцінка міжнародної мобільності викладачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»

Випускники одноставно найвищим балом ($\mu=7$) оцінили кураторську роботу викладачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» (Рис. 1)

6.6. Кураторська робота викладача

4 ответа

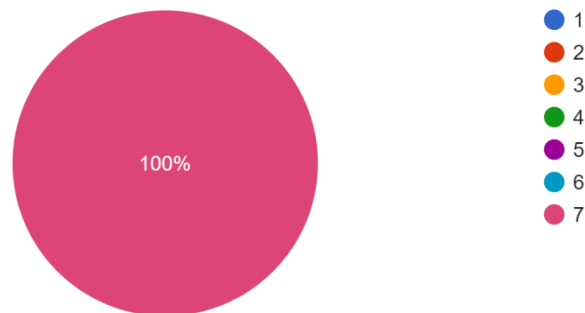

Рисунок 6 – Оцінка кураторської роботи викладачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»

Випускникам було запропоновано оцінити якість освітнього процесу ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» за такими аспектами: методичне забезпечення навчальних дисциплін; об'єктивність оцінювання результатів навчання студентів щодо компетенцій, зазначених в освітній програмі; якість матеріально-технічної бази відповідно до спеціальності; якість процесу набуття практичного досвіду здобувачами вищої освіти; якість наукової роботи та можливість участі здобувачів вищої освіти в академічній мобільності, наукових проєктах, конференціях, публікаціях тощо.

За оцінками випускників методичне забезпечення навчальних дисциплін ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» реалізовано на високому ($\mu=6$) рівня (Рис. 7).

7.1. Методичне забезпечення навчальних дисциплін

4 ответа

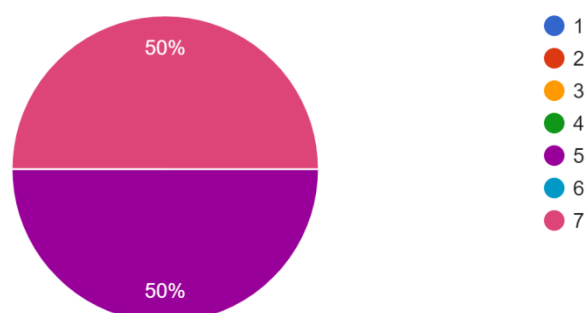

Рисунок 7 – Оцінка якості методичного забезпечення навчальних дисциплін ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»

Респонденти надали найвищу оцінку ($\mu=7$) об'єктивності оцінювання результатів навчання студентів щодо компетенцій ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» (Рис. 8).

7.2. Об'єктивність оцінювання результатів навчання студентів щодо компетенцій, зазначених в освітній програмі

4 ответа

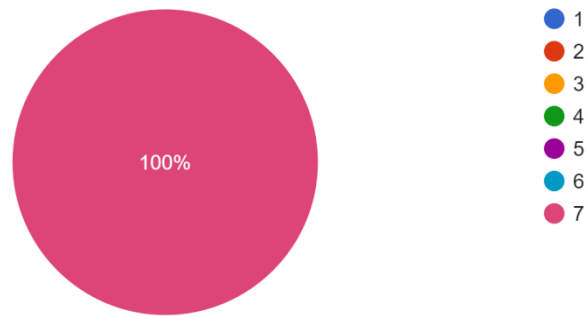

Рисунок 8 – Оцінка об'єктивності оцінювання результатів навчання студентів щодо компетенцій ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»

Високо ($\mu=5,75$) випускники оцінили якість матеріально-технічної бази ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» (Рис. 9).

7.3. Якість матеріально-технічної бази відповідно до спеціальності

4 ответа

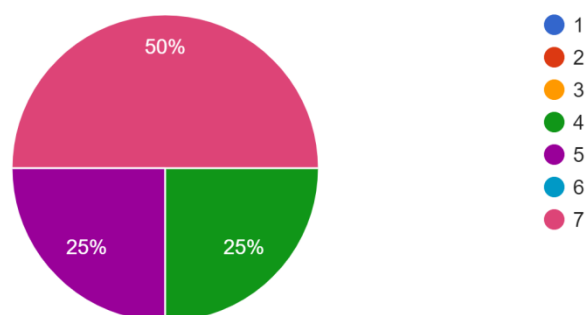

Рисунок 9 – Оцінка якості матеріально-технічної бази ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»

На суб'єктивні думки випускників не менш високої оцінки ($\mu=5,25$) заслуговує якість процесу набуття практичного досвіду за ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» (Рис. 10).

7.4. Якість процесу набуття практичного досвіду здобувачами вищої освіти
4 ответа

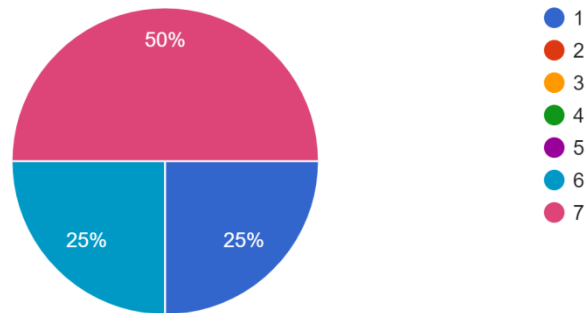

Рисунок 10 – Оцінка якості процесу набуття практичного досвіду за ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище»

Випускники, які відгукнулися на пропозицію прийняти участь в опитуванні, високо ($\mu=6$) оцінили якість наукової роботи та можливість участі здобувачів вищої освіти в академічній мобільності, наукових проєктах, конференціях, публікаціях тощо яка була їм забезпечена під час навчання за ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» (Рис. 11).

7.5. Якість наукової роботи та можливість участі здобувачів вищої освіти в академічній мобільності, наукових проєктах, конференціях, публікаціях тощо
4 ответа

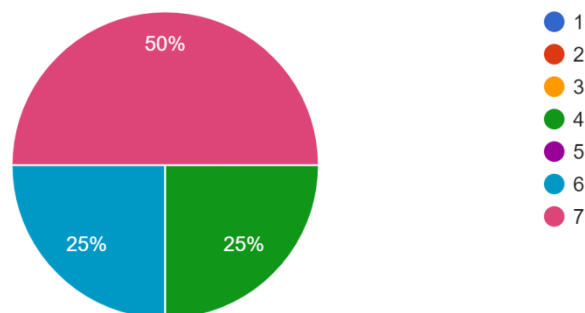

Рисунок 11 – Оцінка якості наукової роботи та можливості участі здобувачів ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище» в академічній мобільності

Дані проведеного аналізу дозволяють зробити ряд позитивних висновків за оцінками якості професорсько-викладацького складу та освітнього процесу першого (бакалаврат) рівня вищої освіти випускниками

факультету «Дизайн середовища» ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище».

На думку респондентів, основні пріоритетні напрямки запровадження інновацій в системі архітектурної освіти – діджиталізація освітнього простору:

- Посилення дисциплін комп'ютерного проєктування
- Розвивати комп'ютерну підготовку.

Деякі побажання і пропозиції щодо проходженні виробничих практик і покращення якості практичної підготовки студентів (непрямий показник рівня особистісної зрілості респондентів) реалізувати при дистанційній формі організації навчального процесу в умовах воєнному стану досить проблематично:

- Методики проєктування в реальних умовах, обстеження майданчиків проєктування
- Більше екскурсій до реальних об'єктів забудови
- Реальні умови праці та влаштування повного робочого процесу.
- Добре було б задіяти міжнародні зв'язки та відвідувати європейські навчальні та проєктні установи для знайомства з закордонним архітектурно-містобудівним досвідом
- Потрібно більше практити тим бажано закордонного зразка, виїзні організації для бачення сучасного рішення яким оперує весь світ та не обмежувати себе у локальній сфері.

Деякі респонденти, після отримання диплому бакалавру, при наданні рекомендацій щодо можливостей «покращення і оптимізації» не виказали бажання враховувати реалії сьогодення – дистанційну форму організації навчального процесу під час війни:

- Зберегти живу комунікацію та ні в якому разі не входити у сферу повного дистанційного навчання без присутності викладача. Спілкування повинне бути тільки живе якщо це дозволяє ситуація та не віддавати цю можливість автоматичним платформам для навчання.

Не має сумніву, адміністрація ХДАДМ прийме до уваги ці пропозиції, але – після закінчення дії воєнного стану.

Респонденти за усіма напрямками високо оцінили діяльність професорсько-викладацького складу Академії.

Висока оцінка кураторської роботи (найвищим балом оцінили 100% респондентів) визнання рівня реалізації студентоцентрованого підходу – за традиціями факультету «Дизайн середовища» майже батьківське ставлення до всіх студентів, з першого курсу бакалавріату і до закінчення аспірантури. Керівництво факультету сприяє формуванню не тільки «горизонтальних» (між студентами одного курсу), але й «вертикальних» зв'язків – між студентами молодших і старших курсів, випускниками різних років (лекції, вебінари, майстер-класи, професійні конкурси). Під час дії воєнного стану – у

спільних зі студентами проектах виставкової і благодійної діяльності в Україні та за кордоном нашої держави.

Кількість студентів факультету «Дизайн середовища» – один із факторів, який сприяв формуванню унікальної атмосфери: кафедри, деканат (на різницю від «гігантів» – ЗВО «ХП», з тисячами студентів) ближче до студентів, ніж у закладах освіти з великою кількістю здобувачів.

Оцінки щодо організації освітнього процесу і виказані побажання свідчать про високий рівень задоволеність якістю освітньої програми «Архітектурно-ландшафтне середовища» випускників, які брали участь в опитуванні і деяке непорозуміння, виявлене в оцінках і побажаннях декількох респондентів – ігнорування особливостей реалій сьогодення – опанування вищою освітою спочатку (з весни 2019 року) в умовах карантинних обмежень, а з лютого 2022 – в умовах воєнного стану. Як казав поет: «Велике бачиться на відстані». Отже деяка ідеалізація щодо можливостей alma mater організувати і оптимізувати навчальний процес у будь-яких умовах (навіть під час війни) – ознака задоволеності випускників як самим навчанням на ОПП «Архітектурно-ландшафтне середовище», так і Харківською державною академією дизайну і мистецтв в цілому.

Наявність змістовних відповідей на відкриті питання є додатковим підтвердженням того, що в опитуванні взяли участь насамперед ті, хто мав чітко окреслену думку, позитивну чи негативну, і що більше, прагнув донести її до адміністрації шляхом відкритих відповідей.

Випускники, які брали участь в опитуванні, високо оцінили зусилля викладачів і керівництва академії по формуванню освітнього середовища і відзначили високу якість освітньо-професійної програми «Архітектурно-ландшафтне середовище».

Оцінки, надані респондентами за всіма позиціями, винесеними на опитування, свідчать про високий рівень задоволеність випускників, які здобули диплом бакалавра за освітньо-професійною програмою «Архітектурно-ландшафтне середовище».

Студентське опитування, як частина діяльності Робочої групи із забезпечення якості освітньої діяльності, поруч із вивченням поглядів викладачів, випускників і працевдавців дає об'єктивний матеріал для вдосконалення навчального процесу, включно з поглибленням soft skills (соціальних навичок і умінь) та покращення управлінських процесів у Харківській державній академії дизайну і мистецтв у складних умовах дії воєнного стану.

13.02.2023 р.

Голова робочої групи
з забезпечення якості
освітньої діяльності ХДАДМ

Наталя БІЛЬДЕР